

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างความเหมือนจริงของพื้นหลังภาพกับความถนัดทางภาษาที่มีต่อการระลึกคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ จากภาพที่มีความเหมือนจริงของพื้นหลังภาพต่างกัน จะระลึกคำศัพท์ภาษาอังกฤษได้ต่างกัน
2. นักเรียนที่มีความถนัดทางภาษาต่างกัน ระลึกคำศัพท์ภาษาอังกฤษได้ต่างกัน
3. นักเรียนที่มีความถนัดทางภาษาต่างกัน เมื่อเรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษจากภาพที่มีความเหมือนจริงของพื้นหลังภาพต่างกัน จะระลึกคำศัพท์ภาษาอังกฤษได้ต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวิมุตยารามพิทยากร กรุงเทพมหานคร ประจำปีภาคปลาย ปีการศึกษา 2530 จำนวน 120 คน ซึ่งได้จากตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 570 คน โดยในชั้นแรกผู้วิจัยให้นักเรียนซึ่งเป็นตัวอย่างประชากรทั้งหมด ทำแบบทดสอบวัดความถนัดทางภาษา และใช้วิธีการเทคนิค 27% (T-Score) ก็จะได้นักเรียนแบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มความถนัดทางภาษาสูง ระดับปานกลาง และกลุ่มผู้มีความถนัดทางภาษาต่ำ แต่จะนำเฉพาะกลุ่มผู้มีความถนัดทางภาษาสูงและความถนัดทางภาษาต่ำ มาใช้ในการทดลองเท่านั้น โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายของแต่ละกลุ่มความถนัดให้เหลือประเภทละ 60 คน เสร็จแล้วแบ่งนักเรียนแต่ละประเภทเป็น 3 กลุ่มย่อยโดยวิธีจับสลาก จะได้นักเรียนที่มีความถนัดทางภาษาสูง 3 กลุ่ม ๆ ละ 20 คน ส่วนกลุ่มผู้มีความถนัดทางภาษาต่ำ

ก็จะได้ 3 กลุ่ม ๆ ละ 20 คน เช่นเดียวกัน และวิธีการอันเดียวกัน

การดำเนินการทดลอง กระทำโดยจับสลาก 3 กลุ่มย่อยของแต่ละประเภท ความถนัดทางภาษา เข้ารับการทดลองครั้งละ 1 กลุ่ม โดย 3 กลุ่มย่อยของผู้มีความถนัดทางภาษาสูง จะได้เรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษจากภาพสไลด์กลุ่มละแบบ คือสไลด์ที่ภาพมีพื้นหลังลายเส้นอย่างง่าย ภาพมีพื้นหลังลายเส้นแสดงรายละเอียดและสไลด์ที่ภาพมีพื้นหลังวาดเหมือนจริง ในแต่ละภาพสไลด์ จะมีคำบรรยายศัพท์ของภาพนั้น ๆ บนแถบพื้นสีเทาปรากฏอยู่ การเรียงลำดับภาพสไลด์นี้จะเหมือนกันทั้ง 3 แบบ ภาพของแต่ละแบบจะใช้เวลาเรียนภาพละ 30 วินาที เมื่อเสร็จจากการเรียนของแต่ละกลุ่มย่อย ก็ทำการทดสอบทันที โดยใช้สไลด์แบบเดิมที่ใช้สอนแต่ละกลุ่ม พร้อมแบบทดสอบที่เตรียมไว้ ภาพสไลด์ที่ใช้ทดสอบนี้ จะไม่มีอักษรบรรยายคำศัพท์ มีแต่เพียงแถบพื้นสีเทาแบบและขนาดเดิมปรากฏอยู่ และสไลด์ที่ใช้ทดสอบนี้จะได้รับการจับสลากเรียงลำดับใหม่เหมือนกันทุกแบบ ในการทดสอบนี้ให้ดูภาพสไลด์ภาพละ 10 วินาทีแล้วเลือกคำตอบว่าตรงกับศัพท์ข้อใดในกระดาษแบบทดสอบ ทำการทดลองแบบนี้พร้อมกับการใช้เครื่องมือและวิธีการอันเดียวกันกับผู้เข้ารับการทดลอง 3 กลุ่มย่อยของผู้มีความถนัดทางภาษาคำ ทำการทดลองทั้งหมด 6 กลุ่มย่อย รวม 6 ครั้ง

นำคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบทั้ง 6 กลุ่มย่อยไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way analysis of variance) และทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการ t - test และ q -statistics ของนิวแมน-คูลส์

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษจากภาพที่มีความเหมือนจริงของพื้นหลังภาพต่างกัน ระลึกคำศัพท์ได้ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่มีความถนัดทางภาษาต่างกัน ระลึกคำศัพท์ภาษาอังกฤษได้ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่มีความถนัดทางภาษาต่างกัน เมื่อเรียนจากภาพที่มีความเหมือนจริงของพื้นหลังภาพต่างกัน ให้ผลการระลึกคำศัพท์ได้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ผลการวิจัยสอดคล้องและไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ จึงใคร่ขออภิปรายผล เป็นรายข้อดังต่อไปนี้

1. จากข้อค้นพบที่ว่านักเรียนที่เรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ จากภาพที่มีความเหมือนจริงของพื้นหลังภาพต่างกัน มีการระลึกคำศัพท์ได้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานของการวิจัยข้อที่ 1 กล่าวคือนักเรียนที่เรียนจากภาพที่มีพื้นหลังลายเส้นอย่างง่าย ลายเส้นแสดงรายละเอียด และพื้นหลังวาดเหมือนจริงจะมีค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนเท่ากับ 13.43 12.75 และ 11.48 ตามลำดับ (ตามตารางที่ 4.1) และเมื่อเปรียบเทียบจะพบว่าการระลึกคำศัพท์จากภาพพื้นหลังลายเส้นอย่างง่าย สูงกว่าการระลึกคำศัพท์จากภาพพื้นหลังลายเส้นอย่างง่ายสูงกว่าการระลึกคำศัพท์จากภาพพื้นหลังวาดเหมือนจริง และคะแนนการระลึกคำศัพท์จากภาพพื้นหลังวาดเหมือนจริง จากการค้นพบดังกล่าว ผู้วิจัยใคร่ขออภิปรายผล เป็น 4 แนวทางด้วยกันคือ

1.1 ถ้าพิจารณาในแง่ที่เป็นรายละเอียดภายในภาพ ก็สามารถอธิบายได้ว่าในการนำภาพมาใช้เป็นสื่อการสอนนั้นจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบและสร้างภาพแล้วนำมาใช้ให้เหมาะสมที่สุด เพราะเรื่องรายละเอียดภายในรูปภาพนั้น เข้ามามีส่วนกำหนดความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนการสอนด้วย (Groppe 1966: 37-39) เพราะการเพิ่มเนื้อหารายละเอียดลงไปสื่อประเภทรูปภาพหรือการพยายามแต่งเติมรายละเอียดในรูปภาพให้เหมือนจริงมากขึ้นนั้นจะไม่ทำให้การเรียนรู้และความเข้าใจของผู้เรียนในสิ่งนั้นเพิ่มขึ้นไปด้วย เพราะสมองของคนจะรับรู้ข้อมูลรายละเอียดที่จำกัด (Arnold & Dwyer 1976: 14-16, Forgas 1970: 132, Huttenlocher 1970: 61) เมื่อเปรียบเทียบภาพที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้นั้นจะเห็นได้ว่า ภาพที่มีพื้นหลังลายเส้นอย่างง่ายนั้น มีรายละเอียดน้อยที่สุดให้ผลต่อความจำเนื้อหาได้ดีที่สุด ซึ่งตรงกับผลการวิจัยที่แล้ว ๆ มาที่ว่า กลุ่มที่เรียนจากภาพที่มีรายละเอียดน้อยมีคะแนนเฉลี่ยความจำสูงสุด (Moore & Sase 1971: 437-450) นอกจากนี้ผลการวิจัยที่ได้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จินตนา ยันตราศาสตร์ (2514: 57-59) ที่พบว่าภาพที่มีรายละเอียดน้อย ส่งผลการเรียนได้ดีกว่าภาพที่มีรายละเอียดมาก และอีกเหตุผลหนึ่งที่สนับสนุนก็คือ การรับรู้ของเด็กจะเริ่มจากภาพที่มีลักษณะง่าย ๆ แล้วค่อย ๆ มีลักษณะซับซ้อนขึ้นตามวัย

การที่กระตุ้นเร้าให้รายละเอียดมากเกินไปนั้นไม่สามารถส่งผลให้ผู้เรียนรับรู้ได้มากไปด้วย (French 1962: 90-95, สมัคร พลจำรูญ 2522: 13, จินดารัตน์ เพ็ชรวงศ์ 2528: 56)

1.2 ถ้าพิจารณาในแง่ของนักการศึกษาสมัยใหม่ที่ว่า "ข้อมูลข่าวสารที่มองเห็น กับความเป็นจริงไม่ใช่สิ่งสำคัญ แต่ความตรงกันระหว่างข่าวสารภายนอกกับการรับรู้ของสมอง เป็นสิ่งสำคัญมากต่อการสื่อความหมาย (Bandura 1978, Salomon 1966, Watzlawick, Beavin & Jackson 1967) ซึ่งเมื่อย้อนกลับไปดูภาพ 3 แบบจากการวิจัยคือ ภาพมีพื้นหลัง ลายเส้นอย่างง่าย พื้นหลังลายเส้นแสดงรายละเอียด และพื้นหลังวาดเหมือนจริง จะเห็นได้ว่า พื้นหลังภาพ 2 ชนิดแรกนั้น จริง ๆ แล้วในธรรมชาติไม่มีแต่เป็นลักษณะการประคิษฐ์ภาพออกมา เพื่อแสดงวัตถุประสงค์ จึงทำให้ผลการทดลองที่ออกมาได้ว่ามีความแตกต่างกันในเรื่องของ การระลึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากการเรียนจากภาพทั้ง 3 แบบดังกล่าว

1.3 ถ้าพิจารณาในแง่ที่ว่าพื้นหลังภาพสามารถเป็นตัวชี้แนะและตัวเน้น เพื่อให้ภาพ เด่นออกมาตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้รับรู้ ผลการทดลองที่ได้นั้นสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ดอนดิส, ซาโลมอน และโดว์เออร์ที่ว่า ลักษณะพิเศษของข่าวสารที่ปรากฏในรูปภาพ สามารถ เป็นตัวชี้แนะและจำแนกของสิ่งที่ต้องการให้ทราบแสดงไว้ (Dondis 1973: 39, Salomon 1979, Dwyer 1978: 158) ซึ่งตรงกับทฤษฎีเกสโตลท์ (Gestalt) ที่ว่าพื้นหลังภาพจะมีความติดกัน กับส่วนที่เป็นตัวภาพ (figure) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะเห็นได้ว่า ผู้ที่เรียนคำศัพท์จากภาพที่มี พื้นหลังลายเส้นอย่างง่าย ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นหลังภาพจะมีความ ติดกันมากทั้งในแง่รายละเอียดและความเข้ม ทำให้เหมาะในการรับรู้ตามทฤษฎีดังกล่าว และอีก อย่างหนึ่งที่สนับสนุนผลการวิจัยครั้งนี้คือ ผลของการค้นพบว่า การใช้ตัวชี้แนะที่เป็นสีเหมือนจริง และไม่เหมือนจริง จะมีผลการจำแตกต่างกัน (Berry 1977: 65) สำหรับผลการวิจัยใน ลักษณะเดียวกันก็คือ ผลการวิจัยของวิชัย ลำไย (2525: 61-64) ที่พบว่าพื้นหลังภาพซึ่งมี ลักษณะพรำมัว ให้ผลการรับรู้ภาพดีที่สุด

1.4 พิจารณาในลักษณะการใช้สีที่ปรากฏในทัศนวัสดุ เพื่อบ่งบอกหรือแสดงตาม แยกต่างและเน้นรายละเอียดให้เด่นชัด (Dale 1969) หรือการใช้สีให้ปรากฏเฉพาะที่ซึ่งเรียกว่า อินทรินสิค คอลเลอร์คิว (Intrinsic color cue) เพื่อเน้นการมองเห็น (Chute 1980) จากข้อความและเหตุผลดังกล่าว และย้อนกลับไปดูภาพที่ใช้ในการทดลองมาพิจารณาก็จะได้ว่า

ภาพที่ใช้พื้นหลังลายเส้นอย่างง่าย และพื้นหลังลายเส้นแสดงรายละเอียดนั้น จะมีเพียงสี่ข้อความปรากฏอยู่เท่านั้น แต่ในส่วนที่เป็นภาพเนื้อหา (figure) นั้นจะเป็นสี่ปรากฏอยู่ จึงสอดคล้องกับทฤษฎีข้างต้นที่กล่าวมาทำให้มีการจำได้แตกต่างกันกับภาพที่มีพื้นหลังวาดเหมือนจริงซึ่งไม่มีความแตกต่างในเรื่องของสี่ปรากฏอยู่

2. นักเรียนที่มีความถนัดทางภาษาต่างกัน ระลึกคำศัพท์ภาษาอังกฤษได้ต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยในข้อนี้ตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ผลที่ได้คือนักเรียนที่มีความถนัดทางภาษาสูง และนักเรียนที่มีความถนัดทางภาษาดำ มีคะแนนเฉลี่ยรวมที่ได้คือ 16.28 และ 8.82 ตามลำดับ (ตามตารางที่ 4.2) ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการวิจัยดังกล่าวในข้อนี้สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาทั้งของต่างประเทศและในประเทศไทย (Franz, Danis and Gracia 1958: 841-842, Long, John M. 1960: 1100, Bernard Gray 1965: 352-353, Carroll 1967: 131-151, นฤมล กอริ 2528, ดิเรก วรณเศียร 2529) และในเรื่องความถนัดทางภาษานี้ แครร์รอลล์ ได้กล่าวเสริมว่าไม่สามารถเพิ่มพูนได้ จากการเรียนการสอนแบบเดิม (traditional) (Carroll 1965: 109) แต่ต่อมา โพลิตเซอร์ และไวส์ (Politzer & Weiss 1966) ได้วิจัยผลการฝึกความถนัดทางภาษา และสรุปว่ามีประโยชน์ต่อการเรียนภาษา แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าความถนัดทางภาษาที่เพิ่มนั้นจะติดตัวตลอด เมื่อเลิกฝึกหรือเลิกทบทวนก็จะหมดไปไม่เหมือนผู้ที่มีความถนัดอยู่แล้ว การที่จะให้เพิ่มความถนัดทางภาษานั้น ควรจะทำก่อนเริ่มเรียนภาษาต่างประเทศ และใช้กรรมวิธีอื่น ๆ ช่วยคือ วิธีซ่อมเสริม และวิธีการสอน (Instructional approach) (kanwisher 1968: 118) และความถนัดทางภาษานี้มีความสัมพันธ์กับกระบวนการเรียนรู้ (learning) มากกว่าการเรียนแบบเข้าใจและชอบ (acquisition) (kranshen 1981 อ้างจาก อัจฉรา วงศ์โสธร. 2525: 96)

3. นักเรียนที่มีความถนัดทางภาษาต่างกัน เมื่อ เรียนจากภาพที่มีความเหมือนจริงของพื้นหลังภาพต่างกัน ระลึกคำศัพท์ภาษาอังกฤษได้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อดูจากตารางที่ 4.1 จะเห็นได้ว่า คะแนนเฉลี่ยของผู้ที่มีความถนัดทางภาษาสูงและภาษาดำ 16.28 ส่วนคะแนนเฉลี่ยจากการระลึกจากภาพมีพื้นหลังลายเส้นอย่างง่าย ภาพพื้นหลังลายเส้นแสดงรายละเอียด และภาพพื้นหลังวาดเหมือนจริง เป็น 13.43, 12.75 และ 11.48

ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าคะแนนที่ได้ขึ้นไปในทิศทางเดียวกันคือ จากมากไปหาน้อย ผลคือ ทำให้ความถนัดทางภาษากับความเหมือนจริงของพื้นหลังภาพ ไม่แตกต่างกันในการระลึกคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาถึงผลของภาพเหมือนจริงที่มีระดับความเหมือนจริงของพื้นหลังภาพต่างกัน ในการสร้างความคิดรวบยอด และผลสัมฤทธิ์ต่อการเรียนในวิชาอื่น ๆ
2. ควรมีการศึกษาถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับความเหมือนจริงของพื้นหลังภาพกับรูปแบบการคิด
3. ควรมีการศึกษาถึงผลของภาพเหมือนจริงที่มีระดับความเหมือนจริงของพื้นหลังภาพต่างกันกับผลของภาพวาดลายเส้นอย่างง่ายที่มีระดับความเหมือนจริงของพื้นหลังภาพต่างกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย